

Folketinget
Att. Socialudvalget

København d. 5. november 2024

Kære Socialudvalg

I forbindelse med lovforslag L 66 vil Delebarnets Vilkår gerne pege på en række ”greb” der ved indarbejdelse kan medføre, at loven også i praksis opnår nogen grad af retsvirkning.

Der er i nedenstående ikke medtaget disse tre væsentlige forhold, der forudsætter grundlæggende reformering af området:

1. Proces (tid)
2. Efterværn
3. Børneinddragelse – omfang og metode

Hertil kommer et generelt behov for inddragelse af ajourført specialistviden indenfor børnepsykologi og tilknytningsteori, traumepsykologi og psykopatologi.

I [Delebarnets Vilkårs hørings svar](#) af 22.8.2024 vedrørende lovudkastet indgik en lang række konkrete forslag og bemærkninger, som socialministeriets høringsnotat ikke inddrog.

Vi vil derfor gerne indledningsvis henlede opmærksomheden på følgende:

Ventetid på sagsopstart er i Belgien maksimalt 3 uger - i Danmark ca. 6 uger.

I Belgien har man efter tværfaglige forhandlinger truffet afgørelse i hovedparten af § 7 sager indenfor 30 dage efter sagens opstart. I Danmark er gns. sagsbehandlingstid > 1 år

Men man skal starte et sted.

Delebarnets Vilkår vil derfor gerne bede Socialministeren kommentere de enkelte punkter herunder i forhold til indarbejdelse i lovforslag L 66 og bemærkningerne hertil.

Med venlig hilsen
Delebarnets Vilkår

Jan Bækgaard Nielsen
Bestyrelsesformand
+45 2554 2954

Oversigt

Hovedpunkterne – kort opsummeret	3
1. ”Forældrefremmedgørelse” vs. ”forældres fremmedgørelse” eller ”fremmedgørende adfærd”	4
2. Præcisering af at samværschikane og ”forældres fremmedgørelse” / ”fremmedgørende adfærd” hører under begrebet psykisk vold	5
3. Præcisering af ” <i>barnets bedste</i> ” og ” <i>barnets tarv</i> ”	6
4. Krisecentererklæringens retsvirkning	6
5. Retablering af midlertidigt kontaktbevarende samvær	7
6. Overvåget kontaktbevarende samvær – kapacitet og fleksibilitet	7
7. Psykopatologisk udredning	8
8. ”Bopælsforælder” skal have ansvar for at aflevere til samvær	8
9. Ved påstand om anvendelse af rusmidler	9
10. Inkorporering af EMD afgørelser	9
11. Familieretshusets samværsguide skal ajourføres	10
12. Nye retsmidler – og skærpede regler for anvendelse af eksisterende	10
13. Faglig guidelines til imødegåelse af samværschikane og fremmedgørende adfærd udarbejdes under ekstern ledelse	11
14. Krav til faglig opkvalificering af ikke universitetsuddannede samt løbende certificering	11
15. Bias	12
16. Taskforce – reetablering af brudte kontakter	12
17. Statistik	13
18. Familieretten	13
<i>Forslag til pilotprojekt</i>	13
19. Socialministeriet	14
20. Folketinget	14
21. Straffelovens § 215	14
Bilag 1	15
Bilag 2	16
Bilag 3	17
Bilag 4	18

Introduktion: Hovedpunkterne – kort opsummeret

Det skal præciseres af at samværschikane og ”forældre fremmedgørende adfærd” udgør udøvelse af vold mod barnet med samme skadespåvirkning på barnet som f.eks. fysisk vold, overgreb eller omsorgssvigt, samt at udøvelsen heraf kan sidestilles med vold per stedfortræder.

Tid er for børn den altafgørende faktor. Hurtig sagsbelysning er påkrævet med henblik på at få afdækket om sagen omfatter strafferetslige forhold og dermed behov for akut beskyttelse af barnet eller ej. Dette fordrer en styrkelse af de regionale børnehuse.

Konsekvenser handler tilvejebringelse af effektive retsmidler der anvendes forudsigeligt, med passende progression og straks-udmøntning, som det f.eks. kendes fra ”klip i kørekortet”.

Præcisering af, at ved vurdering af ”barnets bedste” og ”barnets tarv” skal der anlægges et langsigtet perspektiv. Dette i overensstemmelse med fx højesteretsafgørelse BS-25683/2022-HJR og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols afgørelser Pisciâ vs. Republic of Moldova (2019) og I.S. and others vs. Malta (2021).

Skærpelse af handlepligt – både retsligt og kommunalt – i form af tidsfrister og ansvarspræcisering.

Faglighed omfatter opkvalificering af medarbejdere, uvildigt eksternt etablering af og tilsyn med det faglige psykologgrundlag, dels forebyggelse af systemmæssig bias.

Nogle tal:

Ca. 1.250 børn estimeres årligt at få afbrudt kontakt til den ene forælder grundet samværschikane, ”forældrefremmedgørende adfærd” og langsommelig sagsbehandling.

Ca. 23% af skilsmissebørn i alderen 0-3 år har aktuelt ikke kontakt til den ene forælder.

39% flere børn har fået afbrudt kontakt til en forælder længere end 1 måned under et familieretsligt forløb efter familieretsreformens implementering 1. april 2019

Over 35.000 skilsmissebørn under 18 år har aktuelt ingen kontakt til den ene forælder.

69% af de unge, der ikke bor sammen med begge forældre, savner den forælder, de ikke bor sammen med.

Over 50% af unge voksne, der under opvæksten oplevede at miste kontakt til en forælder, udtrykte at forholdet skyldtes modstand fra den anden forælders side.

Flere tal – se fx <https://delebarnetsvilkaar.dk/ta/> og <https://delebarnetsvilkaar.dk/prisen/>

Nuværende forældreansvarslov og familieretslige praksis skaber fremtidens sårbare forældre – med tab af livskvalitet og samfundsøkonomiske konsekvenser til følge.

1. "Forældrefremmedgørelse" vs. "forældres fremmedgørelse" eller "fremmedgørende adfærd"

Distinktionen mellem disse er væsentlig idet

a) bedsteforældre såvel som bonusforældre også kan udøve fremmedgørende adfærd med henblik på at barnet skal udtrykke afstandtagen fra en biologisk forælder

- i 2023 berettede en kvinde (bornholmsk politiker) ifm. indslag på Folkemødet om at hun som barn var endt med at vokse hos sin mormor, der havde manipuleret sin datter (og barnebarn) på en vis, hvor mor havde endt med at "afgive barnet", hvilket havde haft store personlige omkostninger for kvinden,

- Delebarnets Vilkår kender til en sag hvor mormor forsøger at manipulere barnebarn fra mor med henblik på at socialt ikke velfungerende barnløs morbror skulle gives rollen som far for barnet og mormor selv overtage rollen som mor,

b) jalousi i nye samlivskonstellationer kan udspille sig på en vis, hvor den nye partner forsøger at manipulere barn og forælder på en måde, der handler om at "få den nye partner for sig selv" og / eller "slippe for et besværligt bonusbarn",

c) sagsbehandlere og andre offentligt ansatte personer kan engagere sig i sager på en vis, hvor disse enten er overbevist om hvorledes sagerne forholder sig (bias) og derfor anvender sin position til på ensidig vis, at fremme denne overbevisning eller disse forholder sig passivt trods kendskab til at barnet udsættes for "fremmedgørende adfærd"

I Rumænien indførte man i 2024 derfor lovgivning der adresserede disse forhold, herunder præciserede at offentligt ansatte der modarbejder retslige afgørelser enten vil blive fjernet fra sagen eller sanktioneret på anden vis. Samtidig indførte man en passus, der skulle forebygge passivitet ved kendskab til udøvelse af adfærden.

Den rumænske definition lyder:

"I henhold til lovens definition er forældrens fremmedgørelse den form for psykisk vold, hvorved en af forældrene [eller andre personer] bevidst, gennem overlagte eller indirekte handlinger, genererer, accepterer eller udnytter en situation, hvor barnet ender at vise uberettiget eller uforholdsmæssig tilbageholdenhed eller fjendtlighed over for en af forældrene."

Ved som i Rumænien at benytte en omskrevet version af "forældrefremmedgørelse" styrer man også uden om de mange aktører, der vedholdende misinformerer om at FN, WHO eller Europa-Parlamentet advarer mod anvendelsen af "forældrefremmedgørelse".

Yderligere information om rumænsk lovgivning mod "forældres fremmedgørelse" vedtaget 2024 kan ses her: <https://delebarnetsvilkaar.dk/rumaenien/>

2. Præcisering af at samværschikane og ”forældres fremmedgørelse” / ”fremmedgørende adfærd” hører under begrebet psykisk vold

Dansk praksis hvor man ”beskytter” et barn ved at afbryde dets kontakt til en forælder uden at der foreligger bestyrket mistanke er dybt problematisk. Dette da skadespåvirkningen af barnet modsvarer effekten af vold, overgreb eller omsorgssvigt.

Derfor er det nødvendigt at få sikret at samværschikane og ”fremmedgørende adfærd” er omfattet af straffelovens § 243, idet disse handlingerne har til formål at til at styre barnet utilbørligt og samtidig kan udgøre vold per stedfortræder.

Straffelovens § 243 kriminaliserer psykisk vold i nære relationer med en strafferamme på op til 3 år med ordlyden *”hvis adfærden samlet set kan betegnes som grov, og den begås af en person, der tilhører eller er nært tilknyttet til forurettedes husstand eller tidligere har haft denne tilknytning. Det er samtidig en betingelse, at adfærden objektivt har været egnet til at styre forurettede utilbørligt”*. Eksempler herpå er:

- *at isolere en person fra sit barn eller dennes nærmest*
- *at tage kontrol over en persons dagligdag ved at beslutte, hvornår personen må sove, indgå i sociale sammenhænge med andre, hvilke personer vedkommende må omgås, hvilket tøj personen må iføre sig osv.*
- *at omtale en person som om vedkommende ikke er noget værd*
- *at true en person eller den pågældendes børn eller nærmeste*
- *få andre til at lægge pres på personen til at træffe bestemte livbeslutninger*
- *udsætte en persons børn eller nærmeste for krænkelser eller vold for at skade personen*

Officialmaksimen, der omfatter principper om legalitet og proportionalitet tilsiger, at jo dybere et indgreb i borgernes, herunder forældres og børns liv, et indgreb er, des klarere skal både lovhjemlen og rigtigheden af den faktiske virkelighedsbeskrivelse også være. ”

Dette er ikke foreneligt med nuværende praksis der ifølge Tænketanken Justitia rapport fra august 2023 lød *”Det blev nemlig af Børne- og Socialministeriet vurderet, at et krav om dokumentation af volden ikke ville være hensigtsmæssigt, da Familieretshuset hverken kan eller skal efterforske påstande om vold og af hensyn til, at enhver tvivl bør komme den potentielt voldsramte part til gode.”*

Det at adskille et barn fra en forælder med tilstrækkelig forældreevne eller skævvride disses samvær, har samme neurologiske skadespåvirkning på barnet som eksempelvis fysisk vold, overgreb eller omsorgssvigt. Ministeriets vurdering og anbefaling indebærer at nuværende familieretslige praksis skader langt flere børn end man beskytter ligesom officialmaksimen ikke er overholdt.

3. Præcisering af ”barnets bedste” og ”barnets tarv

”Barnets bedste” og ”barnets tarv” skal tillægges særlig vægt ud fra et langsigtet perspektiv og at der i vægtningen skal inddrages betydningen af bevarelse af barnets familiemiljø.

Nogle forhold kan for et barn i en overgangsperiode være belastende, men over tid være til barnets fordel, hvorfor man som ansvarlig voksen må anlægge et langsigtet perspektiv;

- fx tandlægebesøg, operation og lignende,
- fx. indkøring i daginstitution (som i øvrigt kan sammenlignes med optrappingsordning efter afbrudt kontakt)

At anlægge et langsigtet perspektiv for ”barnet bedste” og ”barnet tarv” er i fuld overensstemmelse med eksempelvis EMD-afgørelserne PISICĂ v. THE REPUBLIC OF MOLDOVA (2019) og I.S. AND OTHERS v. MALTA (2021). Disse afgørelser fastslår at;

- staten har pligt til at forhindre fremmedgørelse af en forælder,
- staten har pligt til at reetablere unødigt afbrudte kontakter,
- anvendelse af tvangsudlevering (fogedforretning) er et retsmiddel, der kan være nødvendigt at ibrugtage, hvis et barn uden særlig grund afviser en forælder,
- forældrenes samarbejdsproblemer ikke kan begrunde at en forælders kontakt / samvær afbrydes,
- forældrenes indbyrdes konflikt ikke kan begrunde, at en forælders kontakt / samvær afbrydes

Oversigt over nyere EMD afgørelser med relevans for det familieretlige område kan ses her:

Link: <https://delebarnetsvilkaar.dk/konventioner-og-afgoerelser/>

4. Krisecentererklæringens retsvirkning

Vedrørende Forældreansvarsvejledningen - VEJ nr 10090 af 11/12/2023

Formuleringen der lyder

”Der bør som udgangspunkt træffes en midlertidig afgørelse om ophævelse af samvær eller ændring af barnets bopæl, hvis påstanden om vold m.v. er tilstrækkelig underbygget eller i øvrigt virker troværdig. Ved denne vurdering kan der lægges vægt på, om forholdet er anmeldt til politiet, om der er sket underretning til kommunen, eller om der foreligger en skadestuerapport eller f.eks. krisecentererklæring.”

bør ændres til

”Der bør som udgangspunkt træffes en midlertidig afgørelse om ophævelse af samvær eller ændring af barnets bopæl, hvis påstanden om vold mod barnet m.v. er tilstrækkelig underbygget. Ved denne vurdering skal der lægges vægt på, om forholdet a) er anmeldt til politiet, b) om der er sket underretning til kommunen, der har truffet

afgørelse om udarbejdelse af en børnefaglige undersøgelse jf. SEL § 50, eller eventuelt et tillæg til eksisterende, eller indstillet til gennemførelse af retsmedicinsk screening c) eller om der foreligger en skadestuerapport.”

Faktuelt er andelen af sager, hvor kontakten til en forælder har været afbrudt længere end en måned, steget med 39% siden familieretsreformens implementering i 2019, hvilket kombineret med at også omfanget af §§ 6 og 7 sager er steget med ca. 80% gør at det faktiske omfang af afbrudte kontakter er eksploderet. Afbrudt kontakt har samme neurale skadepåvirkning på barnet som fysisk vold, overgreb og omsorgssvigt. Det er derfor påkrævet at man kvalificerer påstande om sådanne forhold inden man med sikkerhed udsætter barnet for tilsvarende overgreb - dette eksempelvis ved at barnet gennemgår en retsmedicinsk screening. En sådan kan gennemføres på en uge jf. 2-årigt forsøg i Børnehus Hovedstaden.

Hvis en forælder, der visiteres til ophold på krisecenter i følgeskab med børn, ikke indenfor 3 hverdage har anlagt sag ved politiet eller inddraget kommunal instans i sagen, bør Familieretten / Familieretshuset træffe afgørelse om midlertidig ophævelse af fælles forældremyndig, som skal tillægge den forælder, der ikke opholder sig på krisecenter med mindre der af hensyn til barnet foreligger tungtvejende begrundelser for at undlade dette, eller der etableres aftale om omfattende (overvåget) kontaktbevarende samvær med opstart indenfor 5 dage

Derved får straffelovens § 215 virkning.

Link: [Klik her](#)

5. Retablering af midlertidigt kontaktbevarende samvær

- hvis retsmedicinsk screening ikke giver anledning til bestyrket mistanke om forekomst af strafferetslige forhold, skal der påhvile Familieretshuset handlepligt, således at der senest 8 dage efter afklaring skal træffes afgørelse om etablering af kontaktbevarende samvær i minimum samme omfang, som var gældende inden samværets afbrydelse
- hvis retsmedicinsk screening giver anledning til bestyrket mistanke om forekomst af forhold af strafferetslig karakter, skal Familieretshuset senest 8 dage senere træffe afgørelse om overvåget kontaktbevarende samvær.

6. Overvåget kontaktbevarende samvær – kapacitet og fleksibilitet

Familieretshuset skal etablere en kapacitet der understøtter gennemførelse af overvåget kontaktbevarende samvær i barnets nærområde. Første samvær skal kunne gennemføres senest 14 dage efter afgørelse herom. Kapaciteten skal muliggøre ugentlige overvågede samvær af en varighed på 1-2 timer, også placeret udenfor normal arbejdstid (man-fre, 8-16).

Familieretshuset skal ved manglende ansættelse af overvåget kontaktbevarende samvær

- anføre psykologfagligt begrundet afslag,

- anføre hvilke konkrete omstændigheder der skal ændre sig før end kontaktbevarende overvåget samvær kan ansættes,
- anføre hvorledes Familieretshuset og kommune aktivt kan bidrage til at forandre omstændighederne,
- løfte handlepligt således at relevante tilbud gøres tilgængelige senest 14 dage efter afgørelse (nationale retningslinjer),
- løfte handlepligt for regelmæssig opfølgning med 3 ugers intervaller.

7. Psykopatologisk udredning

Familieretshuset skal iværksætte en psykopatologisk udredning ved ekstern specialistuddannet psykolog af en eller begge forældre

- ved gentagen samværschikane (præciseres; fx. ved fraholdelse i mere end i alt 10 dage indenfor 3 måneder (rullende opgørelse, manglende pasudlevering skal tælle som skærpende omstændighed)
- ved udeblivelse fra ansat overvåget kontaktbevarende samvær (gentagelsestilfælde skal tælle som skærpende omstændighed)
- hvis forælder afviser at være i stand til at finde ledsager til barn i forbindelse med gennemførelse af (overvåget) kontaktbevarende samvær
- hvis forælder undlader at bringe barn til institution eller skole på dage, hvor der er ansat kontaktbevarende overvåget samvær (gentagelsestilfælde skal tælle som skærpende omstændighed)

Hvis en forælder afviser at medvirke ved en psykopatologisk udredning, skal dette medføre begrænset forældremyndighed og reduktion af forældretid med barnet (max. 35/65 fordeling eller mindre), forudsat at den anden forældre vurderes at besidde tilstrækkelig forældreevne.

Familieretshuset skal forpligtiges til at udvide børnesagkyndige undersøgelser til at omfatte psykopatologisk udredning af den forælder, der ikke giver adgang til at observere samspil mellem barn og den anden forælder.

8. "Bopælsforælder" skal have ansvar for at aflevere til samvær

Ansvar for at sikre samvær med den anden forælder pålignes den forælder, der har mest forældretid (i DK: Bopælsforælder). Således er det forælderen med mest forældretid, der har ansvaret for at barnet overgår til den anden forælder. Med dette kan man komme situationer til livs, hvor samvær ikke gennemføres grundet forklaringer så som "X har ikke lyst", undlader at åbne døren, flytter uden at meddele ny adresse eller begrunde manglende overgang med at den anden forælder var forsinket etc. Sanktion for ikke at sikre overgangen pålignes forælderen med mest forældretid.

Ændring skal indarbejdes her:

<https://familieretshuset.dk/foraeldreansvar/foraeldreansvar/samvaer/hvem-skal-hente-og-bringe-barnet>

9. Ved påstand om anvendelse af rusmidler

Ved påstand om der anvendes rusmidler skal der etableres entydige retningslinjer, således at det er entydigt hvad der skal ske i sådanne sager; hvilke krav kan der stilles af hvem, hvad kræves der af test og hvor ofte skal sådanne gennemføres, hvem skal afholde omkostninger, samt hvorledes gentagelsestilfælde håndteres.

Testmuligheder:

- hårstråtest
- alkoholtest – før og efter samvær

10. Inkorporering af EMD afgørelser

Af Familieretshuset hjemmeside fremgår flere forhold, der kan medføre at afbrydelse af et barns kontakt til en forælder. Tidligere har disse været formuleret som

- samarbejdsproblemer
- konflikt
- barnets ønske

Aktuelt har Familieretshuset ændre ordlyden til

- der har været lang tids adskillelse mellem barnet og samværsforælderen *
- der er ustabilitet hos samværsforælderen
- der er chikane omkring samarbejdet *
- samværsforælderen har været voldelig *
- barnet ikke ønsker det *

De * markerede begrundelser er ikke i overensstemmelse med FNs børnekonvention eller afgørelser truffet af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol.

Ligeledes er det særdeles bemærkelsesværdigt at man fremhæver specifikke forhold hos samværsforælderen, som vel også burde gælde bopælsforælderen. Her skal man erindre at samværsforælderen kan have en 7/7 ordning og del i forældremyndighed.

Link: <https://familieretshuset.dk/foraeldreansvar/foraeldreansvar/samvaer>

EMD afgørelsen I.S. and others vs. Malta (2021) pålagde staten at reetablere samvær til trods for at det forudgående forløb præget af:

- Samarbejdsproblemer
- Forældrekonflikt
- Samværschikane
- Børnenes udtrykte modstand (ønske)

Oversigt over nyere EMD afgørelser, der ikke er inkorporeret i dansk lovgivning kan ses her

- link: <https://delebarnetsvilkaar.dk/konventioner-og-afgoerelser/>

Lovgivning og vejledninger hertil skal bringes i overensstemmelse med EMD afgørelser. Dette gælder også anvendelsen af tvangsudlevering, der siden 2019 yderst sjældent har været taget i anvendelse. I stedet er der konstateret en stigning på 39% i sager, hvor barnets kontakt til en forælder har været afbrudt længere end en måned – parallelt med at der er sket en eksplosion i antallet af §§ 6 og 7 sager siden 1. april 2019.

11. Familieretshusets samværsguide skal ajourføres

Familieretshusets samværsguide indeholder aktuelt retningslinjer for samvær, der ingen videnskabelig forankring har. I stedet er der tale om adoptering af nogle tommelfingerregler som norske børnepsykologer udarbejdede tilbage i 2015, som det norske familieretslige system tog til sig, idet det derved blev enklere at træffe afgørelser ved at henvise dertil.

Efterfølgende rejste der sig i Norge en kraftig faglig kritik af de pågældende tommelfingerregler, idet disse ingen videnskabelig forankring havde. Men i Danmark har man valgt at indarbejde samme ikke videnskabelige tommelfingerregler, hvilket dels udtrykker at udgangspunktet ikke er en individuel vurdering og samtidig udgør en form for misinformation til forældre, der orienterer sig via f.eks. Familieretshusets samværsguide.

<https://familieretshuset.dk/media/1963/foraeldreguide-til-samvaer.pdf>

I faktiske tal er det ca. 23% skilsmissebørn i alderen 0-3 år der ikke har kontakt til den ene forælder. Altså 23% af skilsmissebørn der ikke i sine første 1.000 dage sikres forudsætningerne for at knytte et unikt bånd til en biologisk forælder og vice versa.

Link: <https://www.vive.dk/media/pure/0xgg53xk/14872861> (figur 13.1)

Omfattende nyere peer reviewed forskning peger på at børn i ligeværdige samværsordninger over tid klarer sig bedst. Dette gælder for børn i alle aldre – på trods af forældrenes fortsatte samarbejdsproblemer, indbyrdes konflikt, forskelle i forældrestile og hjemmenes økonomi.

VIVE publicerede i 2018 en undersøgelse, hvor man uden at redegøre herfor, anførte at der ikke er særlige fordele for børn ved ligeværdige samværsordninger. VIVEs undersøgelse har dog ikke været udsat for uvildig videnskabelig gennemgang (peer review), ligesom VIVE i modsætning til god videnskabelig praksis ikke giver indsigt i de underliggende metoder, datagrundlag eller beregninger. VIVE ønsker heller ikke at redegøre for disse forhold eller give adgang til anonymiserede data og tilhørende PICO.

Link: <https://delebarnetsvilkaar.dk/hovedproblemerne/forskning-deleordninger/>

12. Nye retsmidler – og skærpede regler for anvendelse af eksisterende

FNs børnekonvention og EMD afgørelser betoner at staten skal råde over effektive og præventive retsmidler samt ibrugtage disse for at beskytte barnets ret til familieliv og bevarelse af familiemiljø.

Et retsmiddel kan også udgøres af en handlingsplan, der har til formål at retablere afbrudt kontakt eller etablere et tilstrækkeligt forældresamarbejde, under ledelse af en ekspertrulle underlagt Familieretten.

Et retsmiddels effektivitet og præventive virkning betinger at der er forudsigelighed i dets anvendelse og progressionen heraf, at der sker en straks-udmøntning samt opfølgning herpå. Ingen af disse forhold synes at gøre sig gældende i det familieretslige system, hvilket konstruktionen ”Familieretshuset” synes medvirkende til.

På <https://delebarnetsvilkaar.dk/retsmidler/> er oplistet en lang række retsmidler, som finder anvendelse internationalt. Ligeledes er givet eksempler på progressionsprincipper og særligt skærpende omstændigheder.

Man bør også forholde sig til om forældre, der ikke løfter et ansvar for at sikre stabilt samvær bør kunne sanktioneres, ligesom om arbejdsgivere skal forpligtiges til at give frihed til deltagelse i myndighedspålagte aktiviteter eller forbydes at pålægge samværsforælder med begrænset samvær arbejde i samværsweekender.

13. Faglig guidelines til imødegåelse af samværschikane og fremmedgørende adfærd udarbejdes under ekstern ledelse

Frem til 2023 afviste Familieretshusets forekomst af ”forældrefremmedgørelse” og betydningen heraf. Det er derfor ikke troværdigt at man på baggrund af en politisk beslutning ændrer standpunkt, hvilket også Familieretshusets vidensnotat af 8. august 2023 dokumenterer - link: <https://delebarnetsvilkaar.dk/vidensnotat-foraeldrefremmedgoerelse/>

Guidelines skal derfor udarbejdes under ledelse af uvildig ekstern ekspertgruppe af specialistuddannede psykologer med specialisering i henholdsvis klinisk børn og ungepsykologi, psykotraumatologi og psykopatologi. Disse må ikke have tilknytning til danske interesseorganisationer. Der skal endvidere deltage følgegruppe som repræsenterer forskellige tilgange til det familieretslige område.

Samtidig skal der etableres eksternt tilsyn – både fsva. praktisk implementering og ajourføring.

14. Krav til faglig opkvalificering af ikke universitetsuddannede samt løbende certificering

I Danmark er der ikke defineret særlige faglige krav for at kunne arbejde med det familieretslige område. Således kan man med titel af pædagog, socialrådgiver eller specialpædagog med enkelte undtagelser arbejde med samme faglige opgaver som psykologer i Familieretshuset;

- afholde børnesamtaler i Familieretten
- afholde samtaler med børn for at inddrage deres perspektiv
- overvåge samvær (og beskrive det observerede)
- arbejde konflikthåndterende og mentaliserende med forældrene

Det er grundlæggende problem at de faglige forudsætninger er utilstrækkelige, både i relation til faglige vurderinger men også overlevering heraf.

I f.eks. Tyskland er der lovdefinerede krav til overbygningsuddannelse for de faggrupper, der ikke har gennemført en universitetsuddannelse på master-niveau, som ønsker at arbejde indenfor det familieretslige område, ligesom der er krav til praksiserfaring.

Fordeling af ”varme hænder” på faggrupper i Familieretshuset (indhent data fra FRH):

Psykologer, autoriserede: __ / __% - heraf med +3 års erfaring udefra: __ / __%
Psykologer, specialistuddannede: __ / __% - heraf med +3 års erfaring udefra: __ / __%
Psykologer, ikke autoriserede: __ / __% - heraf med +3 års erfaring udefra: __ / __%
Socialrådgivere: _____
Pædagoger / Socialpædagoger: _____

Se også denne uddybning af de faglige problemstillinger, som præger lovgivning, vejledning hertil og dermed også Familieretshuset.

Link: <https://delebarnetsvilkaar.dk/faglighed/>

Derfor skal der indføres en certificeringsordning efter samme model som i Tyskland. Der er tale om en modulopbygget tilgang. Certificeringsmodellen skal tjene to formål:

- a. *Opkvalificering* - hvis man ikke har relevant universitetsuddannelse
- b. *Efteruddannelse* - sikring af kompetenceniveau med krav om re-certificering hvert 3. år

Link: <https://delebarnetsvilkaar.dk/tyskland/>

15. Bias

I både familieretslig og kommunal kontekst skal det afdækkes om medarbejdere tager en ”særlig livsbagage” med ind i deres arbejde. Nogen vil måske mene at en sådan livsbagage gør, at medarbejderen har særligt gode forudsætninger for at arbejde på området. Når det handler om en sags oplysning kan en sådan livsbagage være kontraproduktiv, idet der kan være tilbøjelighed til ekstra opmærksomhed på at identificere genkendelige forhold, hvorved man ikke får foretaget en helhedsorienteret afdækning men dvæler ved forhold, der virker genkendelige, hvorved sagen fuldstændig afspores. Sådan adfærd italesættes ofte som ”mavefornemmelse” eller ”intuition”.

Det er derfor afgørende, at man har kendskab til medarbejdernes livsbagage.

Et sådant kendskab kan anvendes positivt i fasen efter af sagen er oplyst og der er truffet en familieretslig afgørelse, idet man kan tilsikre at medarbejderens særlige kompetencer kommer i spil i forbindelse med den tilhørende handlingsplans eksekvering.

16. Taskforce – reetablering af brudte kontakter

Der skal oprettes en taskforce, hvis opgave er at etablere et setup, som har til formål at facilitere genopretning af brudte kontakter mellem barn og en forælder, hvis sag har været

genstand for familieretslig afgørelse. Over 30.000 børn og unge (0-17 år) har aktuelt ingen kontakt til den ene forælder. Se <https://delebarnetsvilkaar.dk/afbrudte-kontakter/>

Se også denne henvendelse af 27. oktober 2024:

Link: <https://www.ft.dk/samling/20241/lovforslag/L66/bilag/2/2926438.pdf>

som socialudvalget 28. oktober 2024 bad ministeren om at kommentere:

Link: <https://www.ft.dk/samling/20241/lovforslag/L66/spm/1/2926446.pdf>

17. Statistik

Der skal udarbejde udførlig og detaljeret statistik med kvartalsmæssig afrapportering til Folketinget (krav hertil skal specificeres af uvildigt udvalg) med henblik på løbende orientering, således at aftalepartierne kan reagere herpå.

18. Familieretten

- skal tilføres retsmidler af præventiv karakter, der kan erstatte brugen af tvangsfuldbyrdelse (der stort set ikke anvendes *)
- skal pålægges handlepligt for brug af retsmidler med tydelig progression
- skal pålægges handlepligt for opfølgning på anvendte retsmidler;
  - o er retsmiddel udmøntet og har det haft den ønskede effekt?
  - o hvis ikke, da skal der ske progression i anvendelse af retsmiddel uden unødigt ophør

Forslag til pilotprojekt

Familieretten skal indføre en ekspertrolle efter belgisk model, der har ansvar for at sikre at rettens afgørelse efterleves, herunder yderligere sagsoplysning, inddragelse af andre myndigheder, advokatkommunikation, løbende rapportering til sagens dommer samt opfølgning på sagen 12 måneder efter rettens endelige afgørelse;

- yderligere info: <https://delebarnetsvilkaar.dk/belgien/>

eller

Familieretten skal indføre en rolle efter tysk model, der har ansvar for at etablere et tilstrækkeligt forældresamarbejde efter rettens afgørelse;

- yderligere info: <https://delebarnetsvilkaar.dk/tyskland/>

Kommentar

I lighed med Tyskland og Belgien indførte Rumænien i 2024 i lovgivning:

- retsafgørelse = handlingsplan
- efterværn ifm. handlingsplan
- præcisering af kommunens ansvar for at bevare barnet i familien
- præcisering af myndigheders handlepligt

- yderligere info: <https://delebarnetsvilkaar.dk/rumaenien/>

19. Socialministeriet

- skal redegøre for hvorledes lovudkast forhindrer problemstillingerne beskrevet i www.morsmanual.dk, herunder hvorledes tilsikres at en sag ikke kan "blokeres" ved brug af nye påstande / anonyme underretninger, således at eksempelvis multiple sager om retslig tilkendt erstatningssamvær ikke får effekt, fordi at barnet undervejs "skifter holdning" til samvær fra positiv til afvisende ifm. børnesamtaler, trods at barnet i den mellemliggende periode ingen kontakt har haft til den pågældende forælder.

20. Folketinget

- skal tilsikre at børnehusene oparbejder tilstrækkelig kapacitet til, at der kan gennemføres retsmedicinsk screening i alle regioner indenfor 14 dage fra sagens fremkomst,
- skal evaluere lovgivning relateret til det familieretslige område senest ved udgangen af Folketingsåret 2025/2026
- skal nedsætte eksternt udvalg, uafhængigt af nuværende aktører, der følger implementering og udvikling og rapporterer til Folketinget herom. Udvalget skal repræsenteres i relevante sammenhænge, fx. Det Rådgivende udvalg for Familieretshuset), have mandat til at iværksætte undersøgelser nødvendigt for udvalgets arbejde ved anvendelse af andre aktører, end der traditionelt står herfor

21. Straffelovens § 215

Straffelovens § 215 tager ikke højde for at bopæl- og samværsforælder kan have samme omfang af forældretid, eller i fredstid indgået aftaler om fx 9/5 eller 10/4 samværsordning, fast eller som et led i en transition.

Det er derfor at stille samværsforælderen urimelig ringe, når bopælsforælderen ikke på samme vis som samværsforælderen kan gøres retslig ansvarlig for at have unddraget barnet.

Problemstillingen eksemplificerer i øvrigt fejlkonstruktionen at sammenkæde forældretid med forældreansvar.

Bilag 1

EMD afgørelser

(2021) I.S. AND OTHERS v. MALTA

Afgørelse: [Link](#) til ECHR

National opfølgning: [Link](#) til ECHR

Beskrivelse: [Link](#)

Stikord: Fremmedgørelse, reetablering af kontakt, tvangsudlevering, konflikt, samarbejdsproblemer, barnets ønske (modstand mod kontakt)

(2019) PISICĂ v. THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Afgørelse: [Link](#) til ECHR

Beskrivelse: [Link](#)

Stikord: Fremmedgørelse, undladelse af at handle med den fornødne omhu, statens positive forpligtigelser

Andre EMD afgørelser af relevans:

Se <https://delebarnetsvilkaar.dk/konventioner-og-afgoerelser/>

Efterværn

FNs børnekonvention:

“Stater skal indføre formelle processer med strenge proceduremæssige garantier, designet til at vurdere og afgøre barnets bedste interesser for beslutninger, der berører barnet, herunder mekanismer til evaluering af resultaterne. Stater skal udvikle gennemsigtige og objektive processer for alle beslutninger truffet af lovgivere, dommere eller administrative myndigheder, især på områder, der direkte påvirker barnet eller børnene.”

Denne forpligtigelse løftet den danske stat ikke på det familieretslige område. I stedet er det en forælder der skal sandsynliggøre barnets ønske om ændringer eller påvise at barnet har udviklet tegn på mistrivsel. Men ikke alle børn er udadreagerende – i stedet er reaktionerne indadvendte og dermed langt vanskeligere at få øje på. Barnet kan også give udtryk for ønske om mere tid sammen med den anden forælder, hvilket kan placere det i en loyalitetskonflikt, som kan forstærkes af erfaringer fra tidligere familieretlige forløb og derfor fraholde barnet i at fremsætte sit ønske.

I stedet fastholder staten forældrene i et konfliktmønster eller efterlader barnet i en situation med mistrivsel.

Kilder

FNs Børnekomite - General comment No. 14 (2013)

<https://docstore.ohchr.org/SelfServices/FilesHandler.ashx?enc=6QkG1d%2FPPrICAqhKb7yhsqlkirKQZLK2M58RF%2F5F0vEAXPu5AtSWvliDPBvwUDNUfn%2FyTqF7YxZy%2Bkauw11KCUiE%2Bul1sW0TSbyFK1MxqSP2oMlMyVrOBPKcB3Yl%2FMB>

(2015) Børnerådet, Børneindblik 3/16

<https://www.boerneraadet.dk/vores-viden/2016/materialer/boerneindblik-316-7-ud-af-10-unge-savner-den-foraelder-de-ikke-bor-hos/>

(2024) Delebarnets Vilkår

<https://delebarnetsvilkaar.dk/eftervaern/>

<https://delebarnetsvilkaar.dk/vive-om-boerneinddragelse-dokumenteres-overtraedelse-affns-boernekonvention/>

Overvåget eller støttet samvær - max. 2 ugers behandlingstid

For at beskytte barnets ret til familieliv skal det indenfor maksimalt 2 uger fra anmodning afdækkes om der gør særlige forhold sig gældende, der medfører at der ikke som minimum kan fastansættes overvåget kontaktbevarende samvær.

Hvis samværet aktuelt er afbrudt grundet krisecenterophold skal myndigheden af egen drift iværksætte sag om etablering af overvåget eller støttet samvær.

Hvis der ikke identificeres forhold der strider imod at fastansætte overvåget eller støttet samvær, skal dette fastsættes således at første overvågede samvær gennemføres efter 2 uger efter afklaring.

Hvis der identificeres forhold, der initialt strider imod fastsættelse af varianter af overvåget eller støttet samvær, skal revurdering heraf efterfølgende foretages med faste intervaller af 1 måned mens sagens udredning pågår.

Uddybning:

<https://delebarnetsvilkaar.dk/samvaer-afbrudt-max-2-ugers-behandlingstid-for-overvaagetsamvaer/>

Samvær afbrudt: 50/50 som udgangspunkt for reetablering

Hvis samvær afbrydes, skal udgangspunktet for midlertidigt kontaktbevarende samvær være 50/50.

Dette for at bevare barnets stabile og omfattende kontakt til begge forældre og derigennem minimere risici for at påføre barnet emotionelt stress som følge af dets oplevelse af utryghed og ustabilitet.

En (bopæls)forælder kan derved ikke spekulere i at afbryde barnet samvær (samværschikane) som middel til at skævvride samværet i en længevarende periode og i denne tid præge barnet, herunder manipulere (fremmedgørende adfærd), i omfattende grad.

Retterns afgørelse om ansættelse af midlertidigt kontaktbevarende samvær skal falde senest 30 dage efter sagens anlæggelse.

Afvigelse fra 50/50 skal ske med udgangspunkt i en konkret individuel vurdering, baseret på sandsynliggørelse af at samvær forud for ansøgning har været afbrudt eller skævvredet langvarigt med fortsæt af den part, der nu ønsker kontaktbevarende samvær.

Hvis samværet har været afbrudt i længere tid, kan der endvidere indarbejdes en 1:1 kompensation, således at barnet og den pågældende forælder gives tilsvarende længere tid til at reetablere kontakten og genopbygge relationen.

Uddybning:

<https://delebarnetsvilkaar.dk/samvaer-afbrudt-50-50-som-udgangspunkt-for-reetablering/>